

Ezen lapok hétfőt kivéve naponta jelennek meg. Előfizetési ár félre Pozsonyban és Pesten helyben boríték nélkül 7 ft, postán borítékban hetenkint kétszer küldve 8 ft 24 kr, hatszor küldve 9 ft 12 kr. p. p. A hirdetések minden negyszer hasábozott próbetus soráért vagy ennek helyéért 5 p. kr., a kettős soráért pedig 10 p. kr. fizetetik.

Kedden

855.

Junius 6. 1848.

BUDAPESTI HIRADÓ.

Előfizetési Pozsonyban: kiadó-hivatalban, ventur-utca: Zierer-házban 114. szám alatt földszint, és Pesten hatvani-utca: Horváth-házban 583d. szám alatt földszint és minden kir. postahivatalnál. — Ausztriai birodalomba és külföldre menendő példányok csak a bécsi császári királyi postahivatalnál rendeltethetnek meg.

Nemzetiségek és osztályok közti béke! Monarchia! Alkotmányos szabadság, rend, törvényesség!

Előfizetési hirdetés.

E hónap végével lapunk visszaköltözik rendes szállására. Budapestre. Megjelenik ezután is a mostani formában, valamivel tán még sübb nyomással, vasárnapot és a főbb ünnepeket kivéve, mindennap. Ára olcsóbb lesz mint eddig: helyben a kiadóhivatalban, félre 6 ft pp., házhoz hordva 6 ft 30 kr, postán borítékban hatszor küldve 8 ft, kevesebbszer 7 ft 12 kr pp. Az előfizetést e hónapban itt Pozsonyban elfogadja a kiadóhivatal, ventur-utca 114. sz. alatt; Pesten ideiglenesen, Geibel Károly udvari könyvtáros a Kristóf-téren: vidéken minden postahivatal, az ausztriai birodalomban s külföldön lakók számára a bécsi es. kir. főpostahivatal.

A mi lapunk tartalmát illeti, arra nézve rövid a mondanivalónk. A mi politikánk alapját azon elvek teszik, melyek minden társadalomnak sarkalatos elvei. Rend a szabadságban, sérthetlensége a család- és tulajdonnak: ezek az irányítók, melyek változhatatlan utmutatói lépteinknek. Politikai vallásunk egyik különösebb hitágazata, hogy a törvényeknek összhangzásban kell lenni az erkölcsökkel, különben nincs állandóságuk és muló események meg az önkénynek lesznek bábjátékává, vagy az erkölcsök megrontóivá. Azért nem ohaítjuk a nagy ugrásokat, mert félünk a visszaesés-fogva nemzeti politikánk alapvelei: a historiai jog, az alkotmányos monarchia. Más alapokon Magyarországot képzelni nem tudjuk. Midőn mások mind kirúgták a felsőházat reformálva, mint már most nemzetiségünknek egyedül legbiztosabb menedékét, a nemességnek szavazati jogát és a megyei intézetet, e három horgonyát a magyar szabadságnak.

Minden, még a legjobb szándéku radicalismust is veszélyesnek tartunk hazánkban s azért Franciaországot inkább szerencsétlenségeiért ajánljuk okulásra s Britanniát szerencséjeért követésre méltónak. Ennyit belügyeinkre nézve. Külgügyi politikánk eshetőségektől függ, melyek még csak most vannak készülöben. Addig is pedig, mi a pragmatika sanctiót üres formulának nem tartjuk. S örömmel tapasztaljuk, hogy a kormány azon kapcsolatokat keresi, melyek iránt a magyar hírlapi sajtóban csak mi mutattunk már régóta rokonszenvet. Hogy ezen elvek a mi őszinte meggyőződésünk, tanúsítja egész eljárásunk, azon pillanat óta, midőn a felelős ministeriumnak Bécsből Pozsonyba érkezése napján, e lapok szerkesztőségét elváltattuk.

A forradalmasok követeléseit, mintha átalakulásunkat nekik és nem a törvényes hatalmaknak köszönhetnők, rögtön visszaütöttük; a nemzetiségek közt békét, a régi pártok közt egyetértést hirdettünk; az új kormányt nehéz munkájának végrehajtásában kétféleképen segítettük elő: 1) megkíméltük az időelőtti kritikáktól s 2) védelmeztük a helyek megtámadásai ellen. A pragmatika sanctio értelmében pedig egyedül mi nem hittuk vissza a birodalom fenállásáért harezoló katonáinkat. A központtől távolsgunk miatt némi késedelmet voltunk kénytelenek annak híreibe szenvedni; de azért hű képét igyekeztünk annak, valamint az egész ország-nak adni s a külföldről hűbbet és teljesebbet mint mi, egy sem adott.

A szabadságot igazán gyakorolva nem csak mi magunk, hanem a nagyközönség javára is, „nyílt tért” engedünk minden vitásoknak és követeléseknek. Mindenben a kiegyenlítésnek, mérsékletnek, higgadságnak voltunk apostolai. Elveinket soha sem tagadtuk meg. Ezek igényeink tiszteit olvasóink további pártfogására. *)

Vida Károly, felelős szerkesztő.

*) Ez alkalommal barátságosan szólunk fel azon hazánkfiaink, kik ezen politikai számadásban megnyugvásukat találják, a tollat vezetni tudják s a közügyet ezen fegyverrel is védeni szeretik: használják a nyilvánosság jótékonyosságát lapunk által; gazdagítsák annak hasábjait vidéki levelezéseik, értekezéseik és vitaközléseik által. Rendes levelezőnknek egy szives köszönettel s lapunknak egy ingyenpéldányával szolgálunk segedelmeükért. Szolgálatuk legtetemesebb része a hazáé. És őt szolgálni dicső! — Szerk.

Magyar- és Erdélyország egyesült. Éljen az egy magyar haza!

TARTALOM. Kormányrendeletek. — Az új politika. I. — Pest. — A Pesti Hírlap elhalgatására. — Az Argamer Zeitung egy közleménye (vége). — Győr. — Kiszteben. — Zágráb. — Hírfüzér. — Egy az érdek a közérdek. — Ausztria. — Németország. — Hirdetések. — Status- és írpapírok árka. a börzén.

Kormányrendeletek.

A hadügyministeriumból. A pétervárad-i és temesvári főhadikormányának.

A határvidékiek szabad költözködésére nézve elhatározatott, hogy mindazoknak elébe, kiket a hadi szolgálat nélkülölözhet, akadály ne gördíttessék. Egyébiránt pedig Csernovics Péter temesi gróf főispán és királyi biztos ur elébe, abbéli javaslat beadására szólítottassanak fel a főhadikormány részéről: mikép lehetne a szabad költözködést könnyíteni. Az ipar, kereskedés és mesterségek szabad üzésére ezennel az engedelem általánosan megadtatik. — Mészáros Lázár s. k., hadügyminister.

A belügyministeriumban hiteles fordítások eszközése végett egy külön osztály állítatik fel. Ennél fogva azok, kik a német, horvát, rác vagy slavon, oláh, tót, olasz, francia és angol nyelvet s egyszersmind a magyart tökéletesen bírják, s tudományos kellő képzettséggel is bírnak, s egyik vagy másik nyelvre nézve mint hiteles fordítók alkalmaztatni kívánnak: folyamodásaikat Zoltán János állodalmi titkár urnak sietve, három nap alatt, nyújtsák be. Ki ezek közül egynél több nyelvet bír teljesen, annak elsősege van a felett, ki csak egyre nézve lehet fordító. — Budapest, junius 2án 1848. — Szemere Bertalan, belügyminister.

A vallás és közoktatási ministertől.

I. Hazánk mostani körülményei között a közalapítványi tőpénztári hivatalnak rendeltetik: hogy az ösztöndíjak kiosztásának ideje és módja körül eddig követett gyakorlathoz nem ragaszkodva, az eddig ösztöndíjra méltatott s nála jegyzésben levő ifjakat, mihelyt ezek, az illető tanár hiteles aláírásával és pecsétével megerősített jó erkölcsi és szorgalmi bizonyítvány elmutatása mellett, ösztöndíjaikért megkeresik, még ki nem fizetett járandóságait folyó 1847. tanévnél mindkét felől fizesse ki; s ezen általános utalvány értelmében a főkpénztárnaknál in rendeleteket tegyen.

II. Néhai Trenka Mihály Alajos alapítványi tömegének harmada, azaz 738 ft. 17 $\frac{1}{2}$ kr, a pesti ipartanodába járó tanulók számára ösztöndíji alapul vétetik; s ennek

kamata, azaz 44 ft. 17 kr., egy, erkölcsben és tudományban kitünő szegény tanulóknak a jövő iskolai évtől fogva évenként kiadatik. Ekkép a fennirt tömeg rendeltetésének céljáról vitetvén, a pályázó tanulók folyamodványait és bizonyítványait az ipartanodai igazgatóság fogja, szokott módon, bevenni, s annak idejében a ministeriumhoz felterjeszteni.

Az új politika.

I.

Az események villámgyors fejlődése nem csoda, ha a leghiggadtabb elméket is felzavarja. Ki tudna nyugodt maradni, midőn a legközelebbi jövő is damoclesi kard gyanánt függ fejük felett! Erhetné-e nagyobb csapás e sokat szenvedett hazát, mintha átalakulása békes menetét egyszerre a háború zaja szakítná félbe? s vajjon ott állunk-e hogy a háborút a lehetőségek közé számíthatnók? s vajjon készen találma-e a legkisebb megtámadás? felpancélözva vagyunk-e csak az első csapás ellen?

Lehetetlen e gondolatok felett el nem komolyodni. Franciaországban a küllellenségtől rettegés, kapcsolatban az erőtlenség nyomasztó önértetével, idéző elő a terroris must, ama vérengző, rettenetes emlékeztető időszakot, mely a francia nagy forradalmat — minden forradalmak ezen első előképét — véres betűkkel jegyze be a történetek évlapjaiba, s gyümölcseit, melyek pedig az emberiség szarnoksága csak akkor bukott meg, mélyen elkeseríté, megmérgezté. A félelem és rettegés felköltik az emberi kebel minden ördögeit; mind egy aztán, akár veres akár fehér zászló alatt, a felzaklatott pokoli szenvedély halált lehel, útja holt tetemek felett vezet el.

Sokan örülnek, hogy a mit más nemzeteknek verpatakok árán kelle kivívniok, azt egy szép reggel nekünk, mint a mosolygó tavasz hozza növényzetét, ingyen hozza meg. Ezek a békes forradalom magasztalói. Ellenben mások valamely „forradalom”-ról tudomást sem kívánnak venni, s mindazt a mi történt, gyökeres reformnak keresztelik.

A név nem a dolog lényege. Vannak ugyan dolgok, melyekre nézve lényeges, hogy megneveztesenek. Például: Robespierre zsarnoksága csak akkor bukott meg, midőn a hízélgő nyelve elnémulván találkoztak, a kik, életök koczkatatásával, a zsarnokot megnevezni merték; Napoleonnál már hiába volt, e pogányon a keresztelés nem fogott.

Igy vagyunk a történetekkel is. Nevezeték forradalomnak, avagy radícal reformnak: tökéletesen mindegy. A

mi történt és a mi naponta történik, a minek küszöbére léptünk, de a min még végig nem mentünk: nem egyébb az mint forradalom. *)

Hogy az országgyűlés nyitá meg a forradalmat, hogy a nemzetnek ezen törvényes organuma még eddig elég erővel bírt a mozgalmat vezetni s a gyeplőt kezében megtartani: ez, minden esetre nagy szerencse, ennek köszönhetjük, hogy forradalmunkat, dicsekedve, békes forradalomnak nevezhetjük. De ha kinek a forradalomról fogalmát csak az útczai demonstratiók, fenyegetések, torlaszok, kiontott vér eszméi egészítik ki: szükséges-e a bécsi, a pesti mozgalmakat megemlíteni.

Ki tudja, minő siker koronázza az országgyűlési küldöttség örökké nevezetes útját és eljárását, ha hogy azon perczben a századokra készültnek látszott építmény Bécsben porrá nem omlik s a vitéz bécsiek az összes birodalom szabadságát, minden várakozást felülmúló erélyvel és eredménynyel, a becses polgári vér árán meg nem vásárolják!

Meg kell vallani, ezúttal Ausztria járt velünk úgy mint a mese szől az okos majomról, a mely pajtása kezével vette ki a tüzből a gesztenyét. Itt mi magyarok valánk az okosabb.

Nem csoda. Német testvérünk kiskorú volt, mi nem. Jutalmul, hogy századok óta nagykorúságot követelénk magunknak, az igaz, mind ez ideig mostoháknak bántak velünk, s mi sokszor dicsekvék a jámbor szomszéd, a közös atya előszeretettel! — Eljött az osztozás ideje.

*) Hogy most némi forradalomban vagyunk, hogy ezután még mélyebben bele sodortathatunk, nem hozzuk kétségbe. De mi mégis abban a véleményben vagyunk, hogy a mi átalakulásunk gyökeres reform és nem forradalom volt. A mit a törvényhozó hatalmak közakarata végez, ha mindjárt a külső világesemények kényszerítő vagy unszoló befolyása alatt is, az nem forradalom. Forradalom csak a törvények formáin kívül s azok lényege ellen követhetnek el; a mi azokon belől történik, lehet akármi más, csak nem forradalom. A mi átalakulásunk historiai alapra támaszkodott, az 1790: 10en indult el; az országgyűlésen ment véghez s ő felsége által szentesített. Ezt nem lehet forradalomnak keresztelni. A mi az országgyűlés színén kívül történt, az csak proba volt azon törvényes átalakulás természetének meghamisítására, mi ellen mi rögtön felszóltunk. Mert láttuk, hogy ha a forradalmi másolóknak sikerül kezökbe keríteni az átalakulás vezérletét, forradalomná hamisítani, az összes magyar nemzet véleménye ellenére, a reformot: elfog tünni lábunk alól a historiai alap és mi oda vagyunk. Azért hát mindig csak reform, ha gyökeres is, inkább mint forradalom! — Szerk.

Mi taltuk, hányalán vagyunk; de kiskorú testvérünk nem tudá: neki borzasztó kiabrándulás vala fentartva. O mindedig azt hívé, hogy mi de jure osztozatlan állapotban vagyunk, közös lesz a szerzemény is, a teher is. Oka vagyunk-e mi, hogy ő így gondolkozott? — nem. Osztalrészünket kivettük, lássa ő, mit tesz adóssággival.

Előnyeink majdnem felszámíthatlanok. — Ők véreket onták egy igéretért; mi ingyen kaptuk meg a dolgot magát. Ők kétes harezra keltek a százados jog és erő ellen, egyedül a természet jogára s a jog hatalmára támaszkodva; mi a törvény táblát emeltük fel, ősi jog szerint követelve annak tiszteletben tartását. Ők regényes kísérletre indulának ki, csapatjaik nagy része soha sem láta, távolról sem ismerő a kivándorolt alkotmányt, szabadságot; mi ősapáinktól öröklök ezeket, velük született, bölcsőnkben ringatott, ifjúkorunk poézisát; férfaink küzdelmei legemesebb tárgyát képezte, az őszbe borult aggyastán büszkesége vala szepőlötlen ősi szabadságunk; szelleme leng sirhantjaink, nemzeti emlékeink, gyász- és örömmünceink felett. O nekik teremteni kelle a nemlétezőt; nekünk trónra ültetni a régimódit.

Az osztálynál tehát nyernünk kelle.

De lassan az örömmel! — Irva van, hogy: sirva vigad a magyar; nem így kell ezután. Tanuljunk meg, mire Berzsenyinket a jó Horácz tanítá: „az idővel élni — s bölcsen örülni!”

Nem oszthatom azon optimizmust sem, mely a történeteket csak gyökeres reformnak tulajdonítja, s a forradalmat egészen ignorálja; de azon optimistákkal sem tartok, a kik hozsánát kiáltanak, hogy a forradalom ily békes úton már véghez ment!

Ha a testvériség értelme mélyig áthatná, a hajdan egymás vért szörpölő, magyarok mostani utódait! Ha hártán egy jobb szellem a gyűlölet, bizalmatlanság, pártoskodás száz éves magvait kebleinkből! Ha magasabb lények volnánk, mint — gyarló emberek!

A hatalmat és erőt olykor isten adja egyes emberek kezébe, hogy a béke, a boldogság terjesztői legyenek; amde olykor máskor más tetszett egy sötét végezetnek, s a mely kules a mennyek kapuit vala megnyitandó, a pokol keblébe vezetett.

Miért nem szakadt vége a francia első forradalomnak a „constituante” eloszlásakor? Miért kelle, hogy Robespierrek, Maratok támadjanak?!

Ki látja a jövőt csak egy hónapra is? Tanuljunk tehát: az idővel élni — s bölcsen örülni! — Orszvári.

Pest, május 31.

Pestmegyének s Pest városnak adókiivetés körüli eljárására kívánok egy pár észrevételt tenni.

Mindenekelőtt féreértés kikerülése végett kijelentem, miszerint e perczen a haza oly állapotban van, hogy fennmaradása fog a kockán, s annál fogva a rendkívüli szükség rendkívüli eszközöket igényelhet.

S épen ezért a mostani adó behajtása ellen panaszt nem emelek. Csak az elv iránt jövőre kívánom polgártársaimat figyelmessé tenni.

Adót ajánlani csak a követi táblának lehet. Egyes hatóság csak a maga házi szükségére tehet kiivetést. Ha ez nem így lenne, egy országának külön törvényhatóságában különböző lenne a polgárok sorsa. Egyikben több, másikban kevesebb adóval terheltetnék. Mi az igazsággal meg nem egyezik.

Azután akár a megyei választmányt akár a városi gyűlést tekintsem, egyik se oly törvényes organikus testület, mely feljogosítva volna a jelen nem lévő, a megyei választmányban jelen sem lehető (mert minden nem tag, s a tagok se képviselést útján választattak) polgárookra adót vetni ki.

De azt is hiszem, hogy kivált a pestmegyei eddigi nemes osztályra kiivetett 400,000 pfo it adó elannyira súlyos, hogy a jelenleg is marháttan, pénzetlen földbirtokost utolsó eszköztől is, mellyel gazdaságát felszerelhetné, s földjét mivelhetné — megfosztja.

Végre be nem látom, mi logicával kellett kihagyni azon osztályt a kiivetés alól, melly épen most tetemes ajándékot kapott, hiszen a folyó adó a régi terhek mellett volt kiivetve; a mennyiben tehát azóta állásuk javult, a nyert javadalnak után ki lehetett volna rájuk vetni az adót.

S ezt még az elv is, miszerint most már jobban roszban egyiránt osztozunk, tanácsolta volna.

Ezeket csak az alkotmányos elv épségbentartása végett jegyeztem meg, mert ismétlem: azoknak, kik a törvényt megszegték, menségök, sőt dicsőségök leend, hogy a hazát megmentették. Bizony Tamás.

A P. Hirlap egy rövid szemlélt ad a magyar hirlapokról, s mi rólunk csak ennyit mond jelentékeny, lakonikus rövidséggel: „A B. P. Híradó Pozsonyban jelen meg.” Értjük önnök mélyesége, de ügyetlen malitiáját edes P. H. Őn azt akarná elhitetni közönségével, hogy a B. P. Híradó ezután is Pozsonyban fog maradni; mert hogy most ott kénytelen megjelenni, azt mindenki tudja. — Előfizetőt akarja őn elpártoltatni? Azok jól tudják, hogy július 1-étől fogva, megint Budapestről vendik lapunkat. Aztán nem innen fenyegeti őnt a vész, a mely őnt utól fogja érni, hiába kapkodó fűhöz fűhöz. A Kossuth hirlapja rémletes alakja üldözi őnt, melly elrablott örökségét visszaköveteli. Mi lesz őnből, ha a Kossuth régi levelezői hozzá visszatérnek? Mi marad önnök? Kemény Zsigmond egyébe semmi. K. Zs. pedig minden rámba egyiránt beillik, hol pártatlanságnak helye van;

mert az ő kiváló érdeme ebből áll. Vagy csalatkozunk. Még marad önnök valami egyéb is, mi önnök egyedüli sajátja: az ügyetlenség.

Az Agramer Zeitung egy közleménye.

(Vége.)

„Broodról egy gőzhajós kapitány is jött velünk, neve Medanich; beszéli, hogy, midőn a legközelebbi karloviczi gyűlésről sokan Zimonyra jöttek, milly zaj volt itt: a főizgatók a tekeasztalokra állottak, honnan az embertömeget lázták, semmi egyébről nem volt szó, mint halál, vér, mérég és boszúrol a magyarok ellen; minden, ki magyar vért ont, szentesítettik, és minden, ki azt nem teszi, átkozott legyen. Medanich bizonyosságot tőn, miszerint föltanúja volt, mikor Wucsics Szerviaából Kavichnak mondá: „ne esüggjedtek, van kezemb 20,000nyi fegyveres sereg, ez parancsolatokra áll minden pillanatban.” Azonban Medanich is mondja, miszerint hol illy beszédek tartatnak, mindenek előtt azzal kezd a szónok: esküdjünk hűséget az ausztriai császárnak, mire mindnyájan felemelik kezöket és esküsznek.

„Van egy új szabadságdal a magyarok ellen, mellyet minden gyermek dalol. A kokárdák mellett már Karloviczon láttam, egy kis ezüdlát, mire ilir betűkkel volt valami nyomtatva; később tudám meg, hogy az ujonválasztott vajda neve. A zavargók gyűlpontja egyébiránt Zimony; Brood, Mitrovicza és egyéb városok egészen nyugodtak. Kavich köszönté a gőzösről a parton álló bosnyákokat ezen kiáltással: Bratja (testvérek).”

„Megérkeztem Péterváradra déli 1 órakor, elindultam 2 1/2 órakor.”

„A főparancsnok eleinte igen fel volt háborodva; állítva, hogy a nagy hűhóval még bizonyosan idézik elő a lázadást. Mindkét rendbeli hivatalos iratot, Broodra és U-Gradiskára szözlöt, felnyitotta, és miután valamit belcirt, ismét bepecsételve nekem átadta. Az eszéki várparancsnokra nézve jót állott saját személyével; bizonyossá tett, hogy nem lehet ember, ki ennél becsületesb volna, mi nélfogva benne teljesen bízhatni. A puskaporra nézve Benko tábornok azon aggodalomnál fogva, mert a rak-tár Eszektől 2 órai távolságra van és az álguk is ott vannak, kérdést tőn a főparancsnokságnál, honnan kapta azon útasítást, hogy mindent figyelembevétele nélkül hordasson magához; és hogy figyelem még kevesebé idéztesse elő, ezt ne a főparancsnok rendeletére tegye, hanem mint önmagától; ez okból felelé tehát a tábornok, midőn e részben kérdeztek, hogy nincs rá parancsa, és csak azon választ adá, hogy ott lőpora megmedvesedik, és az álguk igazítandók; a lőpor valósággal ökörszekereken minden nesz nélkül hordatott be. Ugyanez esetben volt maga a főparancsnok is, Péterváradnál is messze az újvidéki oldalon vannak a lőpor-tornyok; minéltozva a kis patronokat alattomban magához hordatta ugyan, de a nagyok még ott maradtak, minthogy részint titokban be nem szállíthatatnak, részint alkalmas helyök nincs a várban.”

„A főparancsnok kéreti gr. Batthyányt, hogy minden rendeletet, mellyek a főparancsnokságot illetik, egyenesen hozzá küldjön, ellenesben csak halogatások történnének, minthogy az alárendelt osztályok a végrehajtás tekintetében mégis mindenesetre csak nála tennének előbb kérdést.”

„Mindazok után, miket a főparancsnoktól, valamint a főparancsnoksági segédőtől is hallottam, Szlavonia hangulata, nevezetesen pedig a határvidéké igen a magyar ministerium ellen van, és hogy ez annyira menne, miszerint az, ki a magyar ministerium törvényeit a határvidéken kihirdetné, agyonütésnek tenné ki magát; itt igen ovas-tosan kellene eljárni és ezen embereket capacitálni, hogy a határvidék ne mutatkoznék igen ellenségesnek; lázadás előidézésére elegendő lenne egy háromszínű magyar zászlót kitűzni; egyébiránt itt ép oly kevesé akarnak valamit tudni szerb zászlóról, a határvidéken még az ausztriai fekete-sárgán esüggnek. A futár Temesvárra és Cser-novics meg Nikolicszhoz a hivatalos irományokkal azonnal elküldetett.”

„Belgrád után Schabatz a legtekintélyesb hely Szerbiában, van egy kis vára türhető rosz állapotban; érdekes itt látni, milly különböző csoportosan ülnek a törökök és a szerbek, mert Schabatznak egyik fele a törökök, másik fele a szerbek városának nevezetik. — A part hosszában igen sok törököt láttam és ép oly sok szerbet, de egyetlen ponton sem láttam törököt szerbvel együtt; lát az ember egy csapatot egyik, másikat más nemzetbeliek-ből sat; itt találkoztam több kereskedői hajóval, mind fesztit vitorlálkkal. A köznép lakai igen nyomorultak, semmi útezők, semmi rendszeres építkezési modor, a házak egymás közt elszórvva fekszenek.”

„Mitrovicza város igen szép fekvéssel bír, csinos főleg az ezredi kert. Legérdekesb a Racsa várnáli pont, épen esücsön ömlik a Szávába a Drina, melly Szerbiát, Bosniától elválasztja. Itt az ember mindkét oldalon Chardakat lát. (Chardaken, Csordákat?) Bosnia határán egy nagy kávéház van; itt láttam épen elindulni egy hajót, melly igen meg volt terhelve és mintegy 80 törököt vitt, kik mindnyájan kék mentébe, és bugyogóba voltak öltözve, részint fejér részint veres turbánokkal; a köznép úgy volt ruházódva, mint a szerbek.”

Röviden előadvák ezután a futár jegyzetei, mellyeket teendői iránt maga számára tározájába irt.

Győr, május 31. Azt beszélik, hogy a hajósok a dunamelléti helységekből erőszakos megtámadásokkal

fenyegetik a gőzhajókat, ha ezentul árukat szállítani merészelnek.

Azt is beszélik, hogy a kereskedési ministerium új vámszabályzatot tervez, melly szerint nevezetesen a czukor már júniustól fogva mázsánként 6 ftnyi behozatali vámmal terheltetnék.

A mostani nehéz körülmények közt, mellyekben minden bomlásnak indul, sulyosb csapás nem képzelhető an-nál, melly az amugy is szerencsétlenül naponta mindinkább hanyatló kereskedésünkre az által hárulna, ha még ezen veszedelmek is valósulnának!

A belügyminister erőlyes fellépése, melly által a hatóságokat a rendezavarokért felelősekké teszi, aggodalmukat ugyan némiképp csillapítja; de nem tudjuk, ha valljon hatandanak-e a duna közepéig, ha a népetlen partok közt ugyancsak beállanak a megtámadások, mellyek csak tet-tleges készültek és nyilvános megnyugtatások által tétet-hetnek lehetetlené.

A másodikik illetőleg hazai lapokban ugyan nem ol-vastunk semmit mint azt, hogy a vámkérdés fejtegetésére egy választmány neveztetett ki. Ha tehát a fentebbi hír arra szolgáljon, hogy a közvélemény üterét tapogassa: ki kell nyilatkoztatunk, hogy practicus kereskedői tehetség alig akadand, ki a vámok sulyosbitása ellen most fel nem járulna.

Most mikor minden ember visszatartja pénzét, és azt sem veszi meg, mire szüksége van, nem volna egyéb hátra, hogy egészen tökrejőjön kereskedésünk, mint megdrágítani azon cikkeket, mellyek fogyasztása azonnal felére esükkentethetik.

Hogy az ország financiaja ez úton nem üdvözülhetne, nagyon természetes, és sajnálnók végtelenül, ha a választ-mányi tagok eziránt még nem lennének tisztában. Jó volna tehát, ha ezen lapokban újra meg pendítettetnék azon vámkérdések, mellyek akkor nagy hévvel vívatta-tak, mikor talán annyira nem is lett volna szükséges, mint most.

L. P.

Kis-Szeben, május 27. Azon terhes és vészteljes felhök, mellyek a tisztújítási elnök választása előtti napon láthatárunkat igen félelken elborították, kénytelenek volt-körönből esenedesen elvonulni; mert ámbár az abso-lutismus önfentartására mit sem hagyott kértetlenül, és azon legaljasabb módhoz is folyamodott, hogy a törvényes szabadság barátjainak, szeszes italokkal felhevült, választói képességgel el nem látott számtalan ács és kőmi-ves legények segedelmével az ablakokat betörette, egy békes polgárt sulyosan megsebesítette: mégis ezen terroristicus demonstratio sem használt a kényuralomnak további fenntartására, mert ezen csoport, az egyetértő ér-telmiség morális erejébe utódvén hajótörést szenvedett; és így ezen nyers tömegnek, mint törvényes jogok gyako-rilatával fel nem ruházott elemnek szétoszlata után tisztújításunk e folyó hó 22kén Makay József szeretett polgártársunk mint törvényes elnökünk vezérlete alatt elke-zdetvén, három nap alatt ritka egyetértéssel bevégezte-tett. Az egyetértésben választóink például szolgálhatnak szomszéd városainknak, mert nálunk sem vallás sem nem-zetiség, sem polgári állás az egyetértést meg nem zavará; összeolvadtak minden érdekek egy közös célra t. i. az itt visszaemlékezhetlen időtől óta uralkodó, e városnak kifejlődését gátló, és azt örök tespedésre kártható ön-kénynek ledöntésére. Szívemelő látvány volt egy közös szabadság zászlója alatt karonfogva szemlélni különbéle vallásu s nyelvű lelkeseket, különböző állásu választókat; azért is örökké emlékezetes lesz ez a nap, mellyben tör-vényes szabadságunkat visszanyervén, magunkat egy jobb jövővel kecsegtethetjük. Hogy tisztújításunk ritka egyetértéssel vitett véghez, tanúságul szolgál az, mivel polgármesternek Ribóssy József 223 szavattal 47 ellen-ben választott; hasonló egyetértéssel főbírónak Horváth Agoston, kapitánynak Imrich Ferencz; tanácsnokokul Szanik Jónas, Záhorszky Sándor, Orlich Károly, Gry-neusz Sándor, Blaskowics János ifj.; főjegyzőnek Humen-nyánszky András, aljegyzőül Náhly Alajos; tisztügyészül Grynaeusz András, számvevőül Záhorszky Sándor egy-szersmind tanácsnok, gazdálul Demeter István, építészüi Szalaszovits Károly; főorvosul Szanik György, fősebeszüi Külkey István; gyámmokul Gallee Tamás, levéltárnokul Náhly Alajos választattak; képviselők száma 35.

Zágráb május 28. Mintegy 5 évvel ezelőtt nyujta-tott be az akkori Világ és Hirlap szerkesztőségnek egy cikk, mellynek lelke az vala, hogy a magyar szent korona alatt más nemzetiség nem lehet, mint egyedül és kirekesztőleg a magyar nemzetiség; ezen diplomatikai állítás nemcsak ab antecedente való, de azon tekintetből is védelmezhetőnek nyilvánítottak, minthogy több nem-zetiségek között állodalmi politikai egység épen nem esz-közölhető, nevezetesen Horváthonnak Magyarországtól elválnia kell, ha néki a magyar ellenében saját nemzetisé-gé van. De mind a mellett, hogy azon állítás fontos okokkal volt támogatva, a cikk esülv felreverte-tett, a Hirlap szerkesztője járatlanságát annyira elárul-ván, hogy inkább az ellenkezőt tartani látszott, midőn azt mondta, hogy ugyan két nemzetiségnek egy korona alatti maradása lehetséges.

A tapasztalás azonban kivívta a valóságát, s csak süket-néma nem látja meg, hogy a horvát mozgalom nem más, mint magyar nemzetiség megtagadás, és horvát nemzetiség megadás természetis következménye. A horvátok elnyomattak a magyar nemzetiség sorából, és né-hány egyének kedvére, kik egészen mást kerestek, ru-háztattak fel különös nemzetiséggel; nem volt tehát más hátra a józan honfiaknak is, mint illy mostohán bánó

Erő-ség — táso — hog — örö — rong — jük. — tő b — mer — han — gye — sok — d él — o r s — nem — dály — rályf — kabb — ép e — hre, — ket, — után — I — haza — iránt — midő — hon l — az un — most, — nát n — N — rózaa — kell n — érik, — jük e — örömm — rejött — *) — fópász — hazafi — *) — S z e r

honfiaktól idegenkedni, valódi elválás után törekedni. Et hinc illae achrymae, necessario et naturaliter subsecutae.

Ugy tetszik, mintha azon urak, kik magokat hazafiaknak kürtölik és kürtöltetik, a nemzetiséget csak egy titulussal tartván, nem is tudják micsoda állat, a politikai állásban ezen mostani világban tulságosan szereplő nemzetiség? mert úgy osztják ki ezen típust a népeknek, valamint az adakozó Aesopus híres fábuláit hajdan osztogatta a koldusok közt.

De nem úgy van ám uraim! — a nemzetiség nem titulus, vagy cím, hanem olyan politikai szarvasállat, melynek messzeterjedő uralkodó jogai semmi gátot nem tűrhetnek, melynek ha egy szarva levágatik, e helyett 12 nő fél hevenyében; értem én itt a szellemi nemzetiséget azon meggyőződésben, hogy az anyagi nemzetiségről nincs szó, mert azért vivni, mit természet adott, ostobaság és ezáltalanság volna, azt tekintettel kisérvén, hogy minekutána civilis társaságba léptünk, mindazon természeti jogainkról lemondottunk, melyek ezen társaságot, politikai egységet, testületekre rombolnák, sértenék, vagy csak ezt veszélyeztetnék is, pedig divatozó millió nemzetiségek éppen eszköze a civilis unio rombolásának.

Nemzet és nemzetiség között, diplomatikai nézetben oly roppant a különbség, valamint ég és föld között; nemzete minden népek megvagy, nemzetiség csak a szabad öndlő, független nemzetnek tulajdona, és innen azon dicsőség, melyet nemzetiség ad, hogy tudniillik, csak az önálló nemzetnek bélyege; esztelenség volna azonban küzdeni, bibelődni, oly nemzetiség után vágyódni, mely minden embernek születésénél fogva ugy is meg van, csak halál által elvehető.

Magyarország ugyan foglal magában oly nemzetet, mely önálló, minden más nemzettől független saját alkotmánytal bir, de csak mindig az 1791: 10. világos értelmű szerint a kapcsolatos részekkel együtt; tehát a szent korona hatósága alatt egy az állodalom, egy a státus, egy az alkotmány, egy a kormányzás. Ezen testületben, hogy lehet két önálló nemzet, két nemzetiség, két függetlenség a nélkül, hogy egyik a másiknak sértése ne legyen? Felhívom válasza egész Magyarországot, az ön hozzáadásal, hogy ezen kérdések helyes megoldása minden Magyar- és Horváthon között létező viszályokat azonnal megszüntessen. Kéretik tehát a szerkesztőség, hogy ezen és jövőre még küldendő cikket, mert parthoz vezet, szívesen elfogadni, és mert veszedelem van a halasztásban, haladéktalanul közrebocsátani méltóztatassék, hogy lehessék így azon csatátérre lépni, mellyen kívül lehetetlen a zavart fékezni; de csak a Híradóban, mivel egyedül ezen újságot olvasom és tisztelen, következképp ezen az uton futatom a pályámat is, ha szerencsés lesz a jó dolog szokatlan elfogadását megnyerni, különben tönkig veszve vagyunk midnyaján és mindenki. Egyébiránt ezen soraimat nemcsak hazafiúi buzgóságom, de maga a szerkesztőség nyilvános felhívása is hozták létre.

Hírfüzér.

— Erdély. Lapjainkban eddig külön rovat volt nyitva Erdély számára. A sors úgy akarja, hogy anyai keserűség és kedvetlenség után, mellyel — őszintén bevalljuk — e rovatot írok, mert majd mindig csak leverő tudósításokat közölhetünk a Királyhágón túli testvérhazáról: hogy e keserűség után azon órára maradjon ten az édes örömeztet, melly oly gazdagon pótolja ki eddigi bús szorongásainkat, azon órára, mellyben e rovatot eltörljük. Igen, eltörljük egész lelkesedéssel, mert nincs többé külön Erdély! Egész lelkesedéssel, mondjuk, mert nem szünet meg, nem enyész el testvérhazánk, hanem felüdült a magyarok nagy Istene segítségével a gyenge, már alig lézengett beteg, és új életnek, egy sokkal szebb jövőnek indul elébe. Nincs külön Erdély, hanem van egy nagy és erős Magyarország — az unio kimondva!

Bár az egyesülést tárgyaló legújabb t. cikkünk után nem igen kétkednek e lényeges kérdés szerencsés megoldásáról: de merültek fel a közelebbi napokban főleg a királyföldön oly torlaszok az unio ellen, mellyek mindinkább keseríteni kezdék az előttünk állott örömpoharat; s ép ezért lepett meg bennünket oly kellemesen a siker híre, és csalt ki keblünk egész mélyéből oly örömkönyűket, minőket hullat két testvér, midőn hosszú távollét után egymás karjaiba borulnak.

Ha visszagondolunk, mily mostohán bánt a magyarhaza ez előtt testvérel, mily egykedvű volt ennek sorsa iránt; ha visszapillantunk a közelebbi lefolyt három óra, midőn látók azon hő vágyat túl a királyhágón, az anyahon keblére azon elfogultsággal határos sóvárgást, melly az unio kívül más célt ismerni nem akart: lehetlen most, midőn e cél el van érve, szívünk mélyéből hozsanát nem kiáltani az egybeolvadt két hazának.

Nem vagyunk azon optimisták közül, kik mindent rózsaszínben látnak, mert tudjuk, hogy több stadiumon kell még keresztülhatolni a nagy kérdésnek, míg oda érik, honnan többé visszaesés nem lesz; de bizton reméljük ez időpont bekövetkezését is, és azért hazafiúi örömmel üdvözöljük a két haza egyesülését, mellynek létrejöttében is nyilatkozik az istenség keze.

— Erdélyi Vazul g. e. n. v. váradai püspöknek lelkes főpásztori levele közöltetik a P. H.-ban; a derék főpap hazafiúlag buzdítja a kormánya alatt álló papságot a ma-

*) A mint tetszik látni. Ezután is mindig szívesen. — Szerk.

gyar nemzet iránti testvéri szeretet és hazafiúi erények terjesztésére.

— Értesíti tovább az urbéri kibecsülés által érdekelt közönségeket, hogy a megyékhez e tárgyban adandó útatisítás a földművelési stb. ministeriumban e napokban teljesen elkészül.

— Szentesen, valamint Aradon is nagy örömmel fogadtattak a minist. felhívások. Az adakozás azonnal megkezdett; önkényes Szentesen 24 óra alatt 46, Aradon pedig másfél nap alatt 110 csapott fel.

— Bakabányán a szláv törekvések legkisebb rokonszenyvel sem találkoznak; semmi kihágás, semmi zavar nem történt; a miért a sztatium rosz hatást is tön; megszüntetése kéretik. Géczy P. k. biztos örömet nyilváníta a rendes állapot felett.

— Nagy-Bányáról írják a P. H.-nak, hogy Felsőbányaváros 1000 pgő ft áldozott a haza szükségére; a mindkét városbeli 1100ra menő nemzetőrség feleketett és a katonai gyakorlatokat és szolgálatokat nagy sikerrel teljesíti. Május 27. tartott a városi tisztújítás Purmann Antal elnökle alatt; polgármegeterré Fésüs Menyhért lön. Egy belsőszolnokmegyebeli oláh pap, ki híveit a szószékből engedelmességre és az unio ellen izgatá, elfogattott. B. Wesselényi M. k. biztos Kővárvidékét nagy lelkesedés közt visszacsatolá, a mikor egyszersmind Teleki Sándor kővárvidéki főkapitányi székét elfoglalta.

— Vasmege 4000 pgő ft ajánlott a nemesi pénztárból a haza rendkívüli szükségére; ezenkívül járáskint szedettek a hazafiúi adományok. Az önkintes seregbe Szombathelyen 24 óra alatt 60 csaptak fel. A ministeriumnak bizalmat szavaz a megye.

— Csernovics P. k. biztos Pestről ismét visszatért biztosi kerületébe; a kezén levő katonai erő megnagyobbított; titoknokul Kerekes Józ. adatott mellé.

— Zólyomgyében az első alispán lelkes beszédben adván elő a haza sorsát, arany nyaklánczát, óráját, gyűrűjét, neje drága karpereczét, nagybecsű ezüst edényeit, egy ősz polgár, 12 gyermek atyja azonnal 2 aranyat, aratásra 10 kila búzát, egy mézárós ezüst gombjait dolmányáról és még többen becses adományokat tettek le a haza oltárára. A jelen volt 53 személytől csakhamar 2000 pgő ft gyűlt be. *)

— A Konstantinápolyban levő magyarok részéről a P. H.-ban egy levél közöltetik, melly szerint az ott levő mintegy 200 főnyi magyar gyarmat magy. egyenlőségi kört alakított, mellyben magukat minden rend és vallás-különbség nélkül egyesítik, a tagokon történő sérelmet közösen orvosolják, a szegény tagoknak keresetet szereznek. Miután hazánk átalakulását a mart. napok óta figyelemmel kísérik, petíciót intéztek nádorunkhoz Magyarországot képviseltesse vagy a már fenálló hivatal mellé magyar osztály alakítása iránt Konstantinápolyban; mi annál sürgetőbb, mert az újabb események óta sem angol sem francia követ nem levén a portánál, az orosz betolyás megbuktatta már a Resid ministeriumot s már defenzív és offenzív szövetség jött létre Orosz- és Törökország közt. **) Magyar consulra van tehát ott szükség, ki érdekeinket védni tudja, mi nem nagy nehézséggel járand, mert a török nem roszul emlékszik a magyarról.

— A budai vérmézőn jun. 1. nagyszerű nemzeti ünnepele volt; mindkét városbeli sorkatonaság az alkotmányra megeskettett, jelesen pedig a fejedelem iránti hűsége, az alkotmány védelmére, a polgári törv. hatóságok iránti engedelmességre, ellenségeink megtörlésére, vörökkel is. Az esküvés előtt tábori mise tartott; az összes nemzetőrségen kívül a hadügyminister, továbbá gr. Batthyány ministerelnök, s gr. Széchenyi Istv. és roppant néptömeg volt jelen.

— Pesten az agg katonák laktanyáján máj. 31. éjjel egy rendes katona el akarván lopni egy önkintes zsebéből a bennelevő pénzt, és által tetten kapott; a miért a katona megszúrta fegyverével az önkintest és erre zaj lön kívül ugy mint belül, míg Nyáryval megjelenvén a hadügyminister, a esendet helyreállítá, a bűnös őrizet alá tetetett s az ügy meg fog vizsgáltatni. A seb nem veszélyes — mint a P. H. írja. (Egy némelyek a többi lapok közül ez eseménynek ismét oly nagy feneket keritének, rémeket látnak, gyanakodnak, s mindezt vajmi helytelenül, mert a láрма megint csak zúdítani fogja a kedélyeket; ellencink pedig igen buzgón ki szokják szemelni a lármás előadásokból azokat, miket ellenünk fegyverül használnak.)

— A „Radical lap“ Mérey Mór és Rosti Zsigm. szerkesztésök alatt jun. 1. szintolly alakban, mint a P. H., megindult.

— E lap szerint gr. Károlyi István harmadfél mázsa ezüstöt adott át a ministeriumnak. Ezenkívül egy önkényes század számára felszerszámozott méneket állítand ki.

— A cultulminister összehitta Magyarország püspökeit tanácskozmányra az egyház körébeni intézkedések iránt. Ugyanezt tevő — mint a Radical lap írja, a prot. egyház fejeivel és az óhitű püspökökkel.

— A legújabb Agr. Z. ellenkezőleg eddigi tudósításainkkal b. H. r. b. o. v. s. k. biztosról azt írja, hogy, miután meggyőződött, miszerint az itteni hangulat nem egy fractioé, hanem egy elkeseredett nemzeté (?), tanácsosb-nak látá Zágrádba nem menni, hanem azon kívánságot nyilváníttani, hogy a bánnal beszédjé volna.

— Ugyane lap ellenmond az Allg. Oest. Zeitung azon

*) Ezen tényeket csak el kell mondanunk, hogy lelkesítsenek. — Szerk.

**) Nem hihető. — Szerk.

tudósításának, mintha Zágrában ministerium alakult volna.

Egy az érdek a közérdek!

Kinek szívdobbanásával a haza boldogsága egybeforr, annak csak egyszer kell mondani: „a hazának segedlyre van szüksége“ s készen áll. Meglopja legjelesebb álma is, hogy az édesanya fölött viraszthasson; megrövidíti vigalmait, elzárja maga előtt a kénelem ajtaját, csak hogy tehetségeiből a haza oltárára áldozatot vihessen. — Meg vagyunk mi győződve, hogy szent honunk nem kételkedik nagyszombati fiainak akarat és tetteben tiszta szándokáról; mindazáltal hogy tetteleg megbizonyítva lássa azt is, miszerint szívök nem ismer más boldogságot az övén kívül, nem jó sebesebb mozgásba semmin, mint az ő tetteiről szózatán: ime tehetségünk szerint elhozzuk mi is ifjú szívünk s erőteljes karjainkkal parányi összegünket — 39 pft. 49 kr., s leteszük a honért buzgó hű fiak adományai közé kebleinknek azon szent határozottságával: „hogy élni csak addig akarunk, míg a honnak élünk!“ — Pálytársak kövessetek. — A nagyszombati növ. papság magyar egylete.

AUSZTRIA.

A hadügyministeriumhoz Radeckzy tábornagytól máj. 30ikáról mantuai főhadai szállásról tudósítás érkezett, miszerint 27én éjjel 43,000 emberrel és 150 ágyúval Veronából kiindulva, egy merész de szerencsés oldalmenettel szoroson az ellenség előtt elhaladva, 28kán Mantuába érkezett. Ugyanakkor egy brigada Zobel ezredes alatt a felső Ets völgyben színlett megtámadásokat tett az ellenség baloldala ellen 28kán este és 29ikén reggel Pastorenagonál, hogy a főszereg mozdulatai iránt tévedés ne tartsa. Ezen mozdulatok által sikerült a tábornagnak 29ikén a Mincion átkelni, s ennek jobb- s balpartján, a Gardatól Mantuáig 6 hét óta készített sánczait elrontani. Hogy az az ellenség oldalát egészen megkerülhesse, a Mantua és Curtatone előtti megerősített állását kellett megtámadni és elvenni. Az ausztriai sereg vitézségének 3 órai harc után sikerült a curtatonei sánczvonalat megvenni; 2000 fogoly ezek közt 1 ezredes és 66 tiszt s egy egész nápolyi zászlóalj, 5 ágyú s 4 lőporos szekér s egy zászló jutott a győzők kezébe. Most a tábornag az ellenséget oldalt s hátul körülkerítve, eldöntő megtámadást készül tenni.

A pénzügyi ministerium közétette a folyó évi aprili pénzügyi állapot kimutatását.

I. Bevételek.

Egyenes adó (föld-, ház-, ipar-, zsidó- s más adók.)	2,043,236 ft
Közvetett adó (fogasztás-, vám-, só-, dohány-, bélyeg-, díj-, lotteria-, postajövedelmek)	4,267,436 „
Más bevételek	445,522 „
Összesen	6,756,194 ft.

II. Kiadások.

Adóssági kamatok	1,757,534 ft
Üdvartartás	311,902 „
Katonaság	4,034,287 „
Kormányzási kiadások	2,125,957 „
Más kiadások	1,237,794 „
Összesen	10,267,474 ft.
És így a bevétek tevén,	6,756,194 ft
a kiadások:	10,267,474 ft
deficit marad	3,511,280 ft.

Radeckzy tudósításai szerint Peschierát az ellenség erősen lövöldözi, de az őrség vitézül védi. Legnago és Mantua szinte megszállva vannak, de még eddig erősebben ostromolni nem kezdte őket az ellenség.

Triest elébe az ellenség hajóhad ismét visszatért; de hogy a város ellen komoly megtámadást tegyen, nem lehet félni, miután a francia, angol s több consulok óvat tettek minden megtámadás, különösen a város bombázása ellen.

NÉMETORSZÁG.

A Times következő észrevételeket közöl Németország jelen állapotjáról: „A német nemzeti-gyűlés, mellynek tanácskozásaitól a jelen szabadelvű mozgalmak vérmes reményű barátai a német birodalom újraalkotását várják, megkezdte ülését. Két hónap tölt el azon zavarok óta, mellyek a német státusok előbbi rendszerét alapjában megrázkódtatták s a megrémült kormányoktól kicsikarták a megbízást, mellynek teljesítésére jött össze e gyűlés. Ezen fontos időközre, melly alatt a birodalmi alkotó gyűlés végett az előkészületek történtek, a német ügy egy barátja sem tekinthet szégyenretet nélkül. A nép kokárdák feltűzésével s hazafi dalok énekelgetésével mulatta magát; de azon férfias eszélyességnel s magán uralkodni tudó erénynek, mellyet illy vállalat sikere igényel, alig láttuk valami jelenségét. A városok a klubok zajongásai s az útezi szónokok álmódó tervai, a faluk a parasztnak a birtokosok elleni föltámadásai által zavartattak. A két első státus fővárosa rajoskodó tanulók s politikai kalandorok által vezérelt népsöpredék kezében volt, és sem Bécsben sem Berlinben nem alapíthatta meg magát független, erélyes felelős kormány, a nép erőszakja által ledöntött hatalom romjain. A bécsi cabinet egészen paralyáltatott; a berlini a porosz fensőség tervai valóstására törekedett, mellyeket a király a forradalom után nyilvánítt. Frankfurtban a német közönség néhány ember által mulattatott, kik parancsoló állásba téve magokat,

határozatokat hoztak, mikre őket senki meg nem bírta; s elöparlament nevet vettek fel, azt jelentve ezáltal, hogy a parlament elébe akarják szabni, mit tegyen. Mindenki tudta, hogy ezen anomál testületek tanácskozásai a törvényhozó hatalom merő fictioi voltak, mik a nemzetet az által, hogy a szövetségi gyűlés és a fejedelmek jogait bitorták, zavarba hozták. Mindazáltal némileg hasznót tettek, a mennyiben a felső rajnavideken a lázadást eltojtották s akkor — midőn a közvélemény mindenhatónak tartott — a köztársasági forma ellen nyilatkoztak. Ugyanazon rögtönzött testületek legkitünőbb emberei alkotmánytervet készítettek örökös császárral. Most e testületek elenyésznek a parlament előtt, mellyben — legalább alkotó hatalmáról saját nézete szerint — a német nemzet egyetemes teljhatalma központosítva nyugoszik. E parlament egy 3 tagból álló végrehajtó bizottmányt fog kinevezni, kik valószínűen ezek lesznek: Gagern, Camphausen és Wessenberg. Hogy mi leend ezen emberek valódi hatalma, nem lehet előre meghatározni; de politikai tapasztaltságuk, nemes jellemük s mérséklettségük kezdeknek, hogy népszerűségük erejével, melly felemelte őket, nem fognak visszaadni. A mi hatalmak gyakorlását illeti, azon páni ijedségben, melly Europa nagy részét s különösen Németországot legnagyobb társadalmi s hazai érdekeinek megrontásával meglepte, a nagy többség mérsékeltlen kíván haladni, csak vezetői legyenek kikbe bizhat, kik minden népszajongásra nem remegnek s nem áldozzák fel a nemzetek szilárd erejét a forradalmi újítások rohamának. E kormány s maga a parlament kevés nap múlva helyzetök mint szövetségi hatóságok legfőbb s megfejt-

hetlen nehézségére bukkannak. A souverain státusok és a központi kormány hatalmának határai még meghatározva nincsenek. Németország több részeiben a frankfurti gyűlés minden tettei gyanakodva tekintetnek, s hibetelen először szenvedőleges, később tetteles ellenállásra fognak találni. Elleneztetni fognak, részint mint a szövetségi hatalom tettei, annál fogva a szoverain státusok jogaival meg nem egyezhetők, részint mint a porosz fensőségi törekvés vélt kifolyásai, mellyek iránt a déli katolikus németország semmi bizalmat s rokonszenvet nem érez. A Poroszországgal határos státusok készek a császári méltóságot a Hohenzollern házra ruházni; de semmi kétség nincs, hogy Ausztria és Bajorország nyíltan ellenezni fogják, s különválnak a nemzeti-gyűlés tanácskozásaitól, ha ennek határozatai függetlenségök vagy a katolikus fejedelmek hatalmát fenyegetni látszanának. Ekint egy külön szövetség alakulna, s Németországnak tulajdon státusait fegyverrel kellene kényszeríteni az engedelmességre, mi polgári háborúba döntené. Erős központi kormány nélkül a rend s nyugalom helyre nem állíthatatik, de erős kormány a souverain státusok jogai egyenes összeütközésbe jönnének; úgy, hogy e dilemmából nincs más kibontakozás, mint a polgárharc vagy anarchia szomorú alternatívája. Németország kisebb státusai általánosan úgy hiszik, hogy Poroszország maga kezére dolgozott. A porosz király magamegadása a népnek martius 19kén a legsúlyosabb csapás volt, mi Németországon a kormányokat érte, s a porosz király a nép-izgalomnak küllháború és szövetségi forradalom által akart más irányt adni. Az örökös császárság terve Poroszországtól eredt,

s bizonyosan nem olly czélből, hogy más idegen házat emeljen a császári trónra. Keleti Poroszország s Posen német részeinek bekebeleztetése a porosz szavazatok szaporítására történt; Seleswig s Holstein, mellyet porosz sereg tart megszállva, 16 követet küld Frankfurtba, s ezek porosz érdekekben szólnak. E körülmény fényt derít a porosz kormány indokaira, mellyekért a Dániávali gyalázatos háborúba keveredett. A többi északi státusok eszközei voltak a porosz nagyravágyásnak. De míg a porosz kormány a szövetségi hatalomra törekszik, otthon képzelhetlen gyenge. A porosz alkotó gyűlésre az értelmiség és társadalmi élet legalsóbb fokán álló emberek választottak, a nevezetesebb férfiak Frankfurtba küldtven; úgy, hogy a berlini gyűlés törvényhozói bölcseségtől nagyon keveset várunk. A mi e főváros népességét illeti, hatalmának nagyságát s hajlandóságát vele visszaadni, eléggé kimutatta a trónörökös törvénytelen s okatlan proscriptiojával. Mit gondolhatunk azon státus állapotjáról, mellyben a kormány nem eszközölhet a trónörökös biztos visszatértét bátyja palotájába, a miatt, hogy ezen herceg méltatlan pornép-üldözés áldozata lett? Mi reményünk lehet, hogy e státus véghezviheti a megújított német birodalom bonyolodott szerkezetét megalkotását?

Legújabb. Az Öst. Ztg. mint ismeretes dolgot közli, hogy 6 felsége Jellachich bálnak megparancsolta, hogy parancsa vétele után 24 óra alatt Innsbruckba menjen.

Felelős szerkesztő — Vida Károly.

H i r d e t é s e k.

Wigand K. F. Pozsonyban és Sopronyban és minden hiteles könyvtárban Magyar- és Erdélyországban kapható:

Vollständigstes und wohlfeilstes Fremdwörterbuch.

Vollständiges Taschen-Wörterbuch
der

Fremdnamen u. Fremdwörter.

Ein Handbuch zur richtigen Aussprache der

englischen, französischen, spanischen, portugiesischen, italienischen, polnischen, ungarischen etc.

Personen- und Ortsnamen,

als auch zur Verdeutschung der in der Umgang- und wissenschaftlichen Sprache der Deutschen gebräuchlichen fremden Ausdrücke und der wichtigsten landschaftlichen Wörter.

Für alle Stände von

DR. FRANZ FICHLER.

Zweite wohlfeile Ausgabe. 2 Bde. Gr. 12. Pest 1844. In Umschlag geheftet 1 fl. 20 kr.

(Enthält gegen 60,000 Fremdnamen und Fremdwörter.)

(268) **Arverési hirdetmény.** (1, 3)
224. Felsőbb jóváhagyásából közhírre tétetik, hogy f. év. jun. 30-án Tarczalón a k. tisztartói laknál tartandó nyilvános árverés alkalmával 1847-ik évi tokaji uradalmi termésű 97 hordó közönséges, és két hordó négy puttonos mázslás bor, készpénzbeli vételére mellett el fog adatni. Kelt Diósgyőr majus hó 12-én 1848.

(264) **Oznam** (3, 3)
nového politického Časopisa pod Ménom:
Slovácké Noviny
pre verejnú Záložitosť Slovákov

kteri v Pršeporku každy Tiden dva razi totižo v Poňdeli a ve Štvrtek od 1ho Červenca (Juliusa) po veľkém Harku vihádzai bude. Predplateňi prijimá sa tu na Miste bez Obálki celoročne po 7 Zlatich Stribra; z Obálkú al'e do Domo 7 Zlatich 20 kr. Str. Kdeinde po celj uherskéj Krajine na každěj k. Pošte celoročne po 8, polročne po 4 Zlatich Str., v Rakusoch al'e a inich cudzích Krajinach len na hlavněj cis. Pošte ve Vjedni.
Sporjadatel'stvo sa na Uherskéj Ulici pod Číslo 511 ve Gschnat'ovem Dome nacházá.

Öndrej Kostelni,
odpovedliví Sporjadatel.

Heckenast Gusztáv
pesti kiadó könyvtár által kapható:
KÖLCSEY FER.
minden munkái.
Báró Eötvös J., Szalay L. és Szemere P.
szerkesztése alatt.
V. kötet, Kölcsey arcképével. 8-rét. Finom ve-
lőpap. csinosan fűzve 8 ft pp.

Heckenast Gusztáv pesti kiadó könyvtáránál és
Wigand Károlynál Pozsonyban kapható:
Alföldi levelek.
Irtá
gróf Dessewffy Emil.
Nagy 8-rét. 1842. fűzve 1 forint pengőben.

Nyomatja Landerer és Heckenast.

Wigand K. F. Pozsonyban és Sopronyban, Siegler M. Nyitrán, Wächter F. Nagy-Szombaton, Hagen K. Kassán, Benzur és Vetter Eperjesen és minden hiteles könyvtárban Magyar- és Erdélyországban kapható:

MAGYAR ÉS NÉMET
BESZÉLGETÉSEK
KÉZIKÖNYVE, vagyis GYAKORLATI UTMUTATÁS e két nyelven a társalkodási, ipar- és közélet legkülöneműbb viszonyaiban helyes és ügyes kifezésre.
Szerkeszté GARY.
Harmadik javított s megnövelt kiadás. 8-rét. fűzve 1 ft pp.

MAGYAR ÉS NÉMET
Beszélgetések
és
NYELVGYAKORLÁSOK.
Szerkeszti
Királyföldy Endre.
12-rét. Fűzve 40 kr. pengő pénzben.

(266) **Hiradás.** (3, 3)
222. A pesti kir. főzaloghivatal részéről ezenel közhírre tétetik: hogy nemcsak nagyobb, hanem kisebb értékű pgő pénzbeni tőkék is 5 százaléki kamat iránt azonnal felvétetnek.

Epen most jelent meg
Heckenast Gusztáv
pesti könyvtár és kiadónál és minden hiteles könyvtárban kapható:

Corpus
maxime memorabilium
Synodorum
Evangelicarum Augustanae confessionis in Hungaria. Cum praefatione historica in singular. Quatuor earum denuo, quintam primum edidit
Joannes Szeberinyi.
Nagy 8-rét. Fűzve 1 ft pengő pénzben.

Status- és iparpapírok árka a börzén.

Bécs, junius 3. 5 pct. státusköt. 61; 4 pct. 52; 2 1/2 pct. 32; 1834diki sors. 500; 1839ki 155; bankrészevény 920; ész. vasut 84 1/2; gloggnitzi 80; mailandi 53; pesti 49; gőzhajó 450 ft pp. Az arany lázása 17—17 1/2 %.